

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta

Katedra parazitologie

Viničná 7, 128 44 Praha 2

Tel: 221951820; Fax: 224919704; E-mail: parazit@natur.cuni.cz

<http://www.natur.cuni.cz/parasitology/>

Oponentský posudek na magisterskou diplomovou práci Lenky Kabláskové Larvální stádia motolic předožábých plžů (Orthogastropoda) ve střední Evropě

Diplomová práce zdařile navazuje na obdobný typ studií na PaÚ (např. Našincové, Faltýnkové a dalších). Na první pohled je zřejmé, že jde o pečlivě zpracovanou práci, což dokládá nejen velmi malý počet překlepů, pravopisných chyb či stylistických neobratností, ale i pozornost vyžadující prezentace obrovského množství dat (často ve formě obsažných tabulek) a vynikající obrazová dokumentace (zejména perokresby larev motolic). K práci mám následující postřehy:

- Členění a rozsah práce zcela vyhovuje nárokům na magisterskou diplomovou práci. Smysl i cíle práce jsou jasně specifikovány. Popis materiálu i metodik je adekvátní, stejně jako prezentace výsledků.
- Kromě vlastní práce zaslouží ocenění i přílohy – a to nejen mapky lokalit, ale také seznam motolic fixovaných pro následné molekulárně-fylogenetické studie.
- Počty vyšetřených plžů i lokalit jsou jistě reprezentativní a počty nalezených motolic jsou pozoruhodné. Byly v získaném materiálu pozorovány i podvojně infekce motolicemi (bez uvažování infekcí metacerkáriemi)?
- Z hlediska výsledků je sympatické nejen určení druhového spektra plžů a motolic, ale i zhodnocení vazby plžů/motolic na určité typy prostředí a variační analýza vybraných skupin motolic.
- Přečtení celé práce si dovoluji doložit na následujících formálních připomínkách:
 - Na úvodní stránce s prohlášením autorky je třeba opravit bakalářskou práci na magisterskou.
 - V literárním přehledu bych přivítal stejný formát (orientaci) sobě odpovídajících tabulek, srovnej Tab. 3 vs. Tab. 4 a 5.
 - Výsledky (str. 18) zmiňují šest čeledí motolic s cercáriemi a metacercáriemi, jsou však jmenovány jen čtyři.
 - Co bylo důvodem pro odlišnou „detailnost“ popisů cercárií některých motolic (srovnej *Psilotrema spiculigerum* vs. *Metorchis xanthosomus*)?
 - Nemají být výsledky na str. 51 a 52 spíše součástí diskuse (v ní se taková kapitola také objevuje)? I celkové srovnání obsahu literárního úvodu, výsledků (včetně srovnávání vlastních nálezů s literárními údaji) a diskuze místy vzbuzuje pocit, že některé informace jsou uvedeny duplicitně.
 - Kanonická variační analýza je uvedena na obr. 6 a 7, nicméně obrázky s tímto číselným označením již v práci existují (viz perokresby).

Jistě není od věci závěrečný dotaz na další plány publikační i výzkumné – bude toto studium nějak pokračovat (např. infekčními pokusy pro objasnění životních cyklů, zpracováním materiálu analýzou DNA) a počítá se s publikováním této práce či zpracováním nějakého určovacího klíče?

Závěr: Práci mohu jistě s klidným svědomím doporučit k úspěšné obhajobě.

Praha 29. 1. 2007

prof. Petr Horák

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta
Katedra parazitologie

Viničná 7, 128 44 Praha 2

Tel: 221951820; Fax: 224919704; E-mail: parazit@natur.cuni.cz
<http://www.natur.cuni.cz/parasitology/>

Posudek na bakalářskou práci Lenky Kabláskové
"Výskyt larválních stádií motolic v měkkýších rybničních oblastí jižní Moravy a Třeboňska"

Cílem práce bylo získání údajů o výskytu larválních stádií motolic kormoránů na vybraných lokalitách Česka. Vzhledem k tomu, že mnoho životních cyklů motolic (a to i na našem území) ještě není známo, je téma práce aktuální. K práci uvádím následující poznámky:

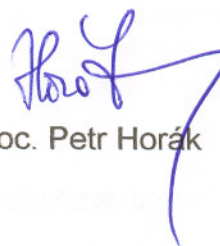
- Práce je členěna tradičním způsobem a odpovídá požadavkům na tento typ prezentací.
- Použitá metodika je relevantní. Oceňuji výstižný popis lokalit. Z hlediska určování měkkýšů by mne zajímalo, jaký určovací klíč byl používán.
- Oceňuji píli studentky, neboť sběr a vyšetření cca. 4000 plžů není jednoduchou záležitostí.
- Výsledky jsou prezentovány přehledně, u nálezů jednotlivých druhů motolic velmi často s odkazem na práci Našincové (1992). K této kapitole mám několik drobných dotazů:
 - str. 14: "Všechna larvální stadia, která se podařilo prokreslit, nebyla proměřena". Tato věta je nelogická, neb i pro "prokreslená" stadia (viz obrázky) existují v práci morfometrické údaje. Co tedy bylo míněno?
 - str. 16 + 22: "několik plaménkových buněk", "v zadní části tři plaménkové buňky" - Tyto údaje se mi pro popis zdají velmi vágní nebo nevýstižné. Počty plaménkových buněk patří obvykle k důležitým znakům (charakteristikám) cercárií. Očekával bych tedy buď přesnou informaci o jejich počtu (vzhledem k podélné symetrii exkrecečního systému by mělo jít asi o sudé číslo) nebo konstatování, že celkový počet a uspořádání plaménkových buněk nebylo možno zjistit.
 - str. 17: Co jsou to "štětiny" cercárií?
 - str. 17: Co se rozumí "kaudální kapsou"?
 - str. 32: Domnívám se, že negativní výsledky vyšetření u *Radix peregra* a *R. auricularia* byly důsledkem malého počtu vyšetřených plžů.
 - Lze u nálezů motolic v plžích pozorovat nárůst prevalence ve sledovaném období květen-říjen? Byly říjnové nálezy bohatší?
- Oceňuji skvělé kresby motolic, které snesou srovnání s uznávanými pracemi Našincové.
- Diskuse je sice krátká, ale výstižná. Její první část (str. 34) se mi zdá trochu nepřehledná, přičemž se opakují některé věty z výsledků. Naopak v kapitole výsledky jsou na dvou místech věty, které patří spíše do diskuse (str. 16: "...ale pravděpodobně při určování dochází často k záměně obou druhů...", str. 22: "...tudíž je pravděpodobné, že cercárie mohou patřit ...").

- Z hlediska formálního mne překvapil velmi malý počet překlepů či gramatických chyb a velmi pečlivě zpracovaný přehled použité literatury.

Závěr:

Z předložené práce mám dojem, že L. Kablásková je pečlivá a pilná studentka se schopností zpracovat požadovaným způsobem zadané téma. Celkově lze práci hodnotit kladně - studentka se náležitě seznámila s problematikou, náležitým způsobem zpracovala materiál a získaná data prezentovala v požadované formě. Jeden z hlavních cílů práce sice nebyl splněn (= nález motolic kormoránů), to však není chybou studentky a je to potřebným způsobem zdůvodněno v diskusi. Práci jednoznačně doporučuji k obhájení.

Praha 28. května 2004

doc. Petr Horák

Oponentský posudek na diplomovou práci Lenky Kabláskové
„Larvální stádia motolic předožábřých plžů (Orthogastropoda) ve střední Evropě“

Cílem diplomové práce Lenky Kabláskové bylo zjistit současné druhové složení společenstev larválních stádií motolic v předožábřých plžích ve střední Evropě, popsat morfologii nalezených larválních stádií za účelem jejich diagnostiky a dalších studií v budoucnu, získat materiál zástupců nejasného druhového zařazení, především zástupců rodu *Asymphylogadora* Looss, 1899 a čeledi Lecithodendriidae Odhner, 1911 pro další molekulárně-taxonomické zpracování a objasnění vývojových cyklů.

Diplomová práce zahrnuje 80 stran textu včetně 2 obrázků, 17 tabulek a jednoho grafu. Dále následuje obrazová příloha (12 obr.), 5 mapek lokalit a seznam larválních stádií motolic fixovaných pro molekulárně-taxonomické zpracování.

Struktura textu je logická, dobře vnitřně provázaná, splňuje všechny formálních náležitostí včetně formální úpravy práce, počet překlepů je minimální. Autorka prokázala výbornou orientaci v domácí i zahraniční literatuře.

Téma diplomové práce je vysoce aktuální, v současné době je publikováno málo prací zabývajících se předožábřými plži jako mezihostiteli larválních stádií motolic a proto jsou znalosti o druhovém složení a rozšíření těchto motolic omezené. Byl zpracován rozsáhlý materiál 4 803 plžů 12 druhů z 54 lokalit 5 středoevropských států a nalezena larvální stádia 55 druhů motolic (49 druhů cercárií a 15 druhů metacercárií). První a třetí cíl této diplomové práce (zjistit současné druhové složení a získat materiál zástupců nejasného druhového zařazení) byl jednoznačně splněn. K problematice morfologie nalezených larválních stádií za účelem jejich diagnostiky mám několik dotazů:

- z popsání metodiky vyplývá, že všechna larvální stádia byla pozorována světelným mikroskopem a některé jejich struktury barveny neutrální červení – kterých struktur se to týká ?
- analýza rozměrů cercárií mohla být dokumentována schématem, jak byly tyto rozměry měřeny
- významný taxonomický znak u cercárií je stavba exkreceční soustavy a distribuce sensil, proč tyto znaky nebyly studovány a jak jejich absence ovlivní morfologickou charakteristu cercárií
- Podle autorky by v obrazové příloze měly být pouze originální kresby. Není mi jasné, co znamená např. v Obr. 9 , „C,D – Cercaria helvetica IX – Dubois, 1929“ jestli je to

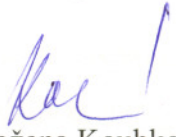
obrázek převzatý z práce Dubois 1929 nebo nákres cercárie nalezené autorkou, která je shodná s *Cercaria helvetica* IX Dubois, 1929. Popis obrázků není příliš jasný.

- Další připomínky:
- dva obrázky (kanonická variační analýza pro rozměry cercárií) v textové části jsou očíslovány jako obr. 6 a 7. Kde jsou obr. 1 – 4?

Přes výše uvedené připomínky považuji diplomovou práci Lenky Kabláskové za hodnotnou studii s kvalitně prezentovanými a dokumentovanými výsledky. Kapitulu o současném druhovém složení společenstev larválních stádií motolic v předožábřích plžích ve střední Evropě považuji za publikovatelnou, u části morfologické považuji za důležité doplnit údaje o stavbě exkretční soustavy a distribuci sensil. Nasbíraný materiál zástupců nejasného druhového zařazení, především zástupců rodu *Asymphylogora* Looss, 1899 a čeledi Lecithodendriidae Odhner, 1911 pro další molekulárně-taxonomické zpracování a objasnění vývojových cyklů přinese výsledky v budoucnu.

Předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a proto ji doporučuji k obhajobě s hodnocením výborně.

V Brně, 29.1.2007

RNDr. Božena Koubková, PhD